

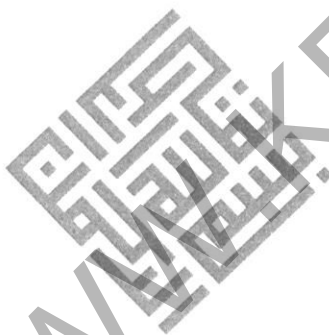
5839

۵۸

۱

۴۴

تاریخ

WWW.KETAB.IR

سرشناسه: احمدی، محمدصادق، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور: تاریخ تحلیلی مسیحیت (بررسی تاریخی و تحلیلی مسیحیت) / محمدصادق احمدی.
مشخصات نشر: قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۷.
مرجع تولید: پژوهشگاه بین المللی المصطفی ﷺ
مشخصات ظاهری: ۴۴۰ص. ۵/۱۴×۵/۲۱: س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۲۹-۴۱۴-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۵۷ - ۳۷۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع: مسیحیت -- تاریخ: Church history
موضوع: مسیحیت -- عقاید: Dogma
شناسه افزوده: جامعة المصطفی ﷺ العالمية.
شناسه افزوده: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
Almustafa International University / Almustafa International
Translation and Publication center
رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ت ۲۳ الف / ۳ BR۱۴۵
رده بندی دیویی: ۲۷۰
شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۱۰۶۰۲

تاریخ تحلیلی مسیحیت (بررسی تاریخی و تحلیلی مسیحیت)

مؤلف: محمدصادق احمدی
چاپ اول: ۱۳۹۷ ش / ۱۴۴۰ ق
ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۴۶۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰ نسخه

● ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸
تلفن: +۹۸ ۳۵ ۳۷۸۳۶۱۱۴ دورنگار: داخلی ۰۱۰۵ +۹۸ ۳۵ ۳۷۸۳۹۳۰۹
● ایران، قم، بلوار محمدامین، سه راه سالاریه. تلفن: +۹۸ ۳۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶

🛒 <http://buy-pub.miu.ac.ir>

📞 @pub_almostafa

● مدیر انتشارات: سید اباذر هاشمی هریگندنی
● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری
● ناظر فنی: محمد باقر شکری
● ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
● ناظر چاپ: نعمت الله یزدانی
● سفحه آرا: سید محمدرضا جعفری

تاریخ تحلیلی مسیحیت

(بررسی تاریخی و تحلیلی مسیحیت)

محمدصادق احمدی

مرکز بین المللی
ترجمه و نشر
المصطفی ﷺ

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فرا روی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای بندی به دین و سنت در مدیریت همه جانبه کشورها بسیار چالش برانگیز می‌نماید. از این رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، براساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیّبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمته الله علیه و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می‌باشد. «جامعه المصطفی صلی الله علیه و آله و سلم العالمیه» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی صلی الله علیه و آله و سلم «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی صلی الله علیه و آله و سلم» را تأسیس کرده است.

در پایان لازم می‌دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، سپاس گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی صلی الله علیه و آله و سلم

فهرست

۱۱.....	پیش‌گفتار
۱۵.....	مقدمه
۱۶.....	وضعیت دینی
۱۹.....	وضعیت سیاسی و فرهنگی
۲۳.....	۱. حضرت عیسی علیه السلام
۲۸.....	تعمید در رود اردن
۳۰.....	حواریون
۳۱.....	آموزه‌ها
۳۲.....	ورود به اورشلیم و ماجرای معبد
۳۳.....	۱. دستگیری
۳۵.....	۲. شما شک می‌کنید
۳۷.....	۳. محاکمه عیسی
۴۳.....	صلیب و مرگ
۴۷.....	قرآن و تصلیب عیسی
۴۸.....	رستاخیز و پنطیکاست
۵۱.....	۲. دوران رسولان
۵۲.....	امپراتوری و نوکیشان
۵۳.....	یهود و کلیسای رسولان

۱. دو رهبر ۵۵
۲. تویی پطرس! ۵۵
۳. رهبری تازه ۵۶
- دوران اختلاف رسولان ۵۷
۱. موارد اختلاف ۵۸
۲. بهره‌برداری یهود و روم از این اختلاف‌ها ۵۹
۳. گرایش‌ها و اعتراض‌ها به الهیات کلیسایی ۶۳
- الف) مونارکیانیزم ۶۴
- یکم: مدالیزم (سابلانیزم) ۶۵
- دوم: اداپتیانیزم (نظریه فرزندخواندگی) ۶۵
- ب) دین مانی ۶۶
- ج) یهودیت مسیحی ۶۷
- د) انسانیت عیسی ۶۹
- سیاست و مسیحیت ۷۲
۱. اعتراض‌های مذهبی قرون وسطا ۸۵
۲. اسارت بابلی: نتیجه قرن‌ها امپراتوری کلیسا و دخالت در امور سیاسی ۹۱
۳. بازگشت به روم ۹۳
۴. شکاف بزرگ غرب ۹۴
۵. سیاست و مسیحیت ۹۶
۶. ناموافقان ۹۷
۷. پیوریتن‌ها (پیرایشگران) ۹۸
۸. کواکرها ۹۸
۹. پیتیزم ۱۰۰
۱۰. یانسنیسم ۱۰۱
۱۱. خداباوری عقلانی (دئیسم) ۱۰۱
۱۲. عقل‌گرایی (اصالت عقل و خرد) ۱۰۴

۱۰۴.....	۱۳. علم‌گرایی (اصالت تجربه)
۱۰۵.....	۱۴. جمعیت برادران
۱۰۶.....	۱۵. متدیست‌ها
۱۰۹.....	۳. تدوین کتاب مقدس
۱۱۵.....	مناقشات فرقه‌ای
۱۲۲.....	۱. فرقه‌ها با تفاسیر مسیح‌شناسانه و تفاسیر تثلیثی
۱۳۳.....	۲. دوران شکنجه و آزار
۱۳۴.....	۳. رسمیت یافتن مسیحیت
۱۳۸.....	۴. اعلامیه میلان و شورای نیقیه
۱۴۰.....	۵. شخصیت‌های مهم
۱۴۴.....	الف) هیپولیتوس
۱۴۶.....	ب) یوحنا زرین دهان
۱۵۲.....	ج) پلاگیوس
۱۶۲.....	د) آنسلم
۲۰۳.....	ه) بارت
۲۰۸.....	و) پاپ و امپراتور
۲۰۹.....	۴. قرون وسطا
۲۰۹.....	رهبانیت مسیحی
۲۱۲.....	پدران کلیسا
۲۲۵.....	ظهور اسلام
۲۲۷.....	نزاع‌های فرقه‌ای و شوراهای کلیسایی
۲۲۸.....	۱. شورای نیقیه / ۳۲۵
۲۲۹.....	۲. شورای قسطنطنیه / ۳۸۱
۲۳۰.....	۳. شورای افسس / ۴۳۱
۲۳۱.....	۴. شورای کالسدون / ۴۵۱
۲۳۲.....	۵. شورای قسطنطنیه دوم / ۵۵۳

۶. شورای قسطنطنیه سوم / ۶۸۰ ۲۳۳
۷. شورای نیقیه دوم / ۷۸۷ ۲۳۵
۸. شوراهاى کاتولیکى ۲۳۸
۹. شوراهاى ارتدکسى ۲۴۰
- امپراتورى مقدس و فساد در کلیسا ۲۴۰
۵. جدایی شرق و غرب ۲۴۳
۶. جنگ‌های صلیبی علیه مسلمانان ۲۴۷
- جنگ اول صلیبی ۲۴۸
- جنگ دوم صلیبی ۲۵۲
- جنگ سوم صلیبی ۲۵۶
- جنگ چهارم صلیبی ۲۵۹
- جنگ پنجم صلیبی ۲۶۵
- جنگ ششم صلیبی ۲۶۹
- جنگ هفتم صلیبی ۲۷۲
- جنگ هشتم صلیبی ۲۷۷
- جنگ نهم صلیبی ۲۷۹
- جنگ‌های صلیبی علیه فرق مسیحی ۲۸۳
۱. جنگ‌های صلیبی علیه هوسیان ۲۸۶
- الف) جنگ صلیبی نخست ۲۸۶
- ب) جنگ صلیبی دوم ۲۸۷
- ج) جنگ صلیبی سوم ۲۸۸
- د) جنگ صلیبی چهارم ۲۸۹
- ه) جنگ صلیبی پنجم ۲۹۰
۲. جنگ‌های صلیبی علیه کاتارها ۲۹۱
۷. حکمت مدرسی ۲۹۹

۳۰۱.....	۸. رهبانیت تشکیلاتی
۳۰۵.....	۹. تفتیش عقاید
۳۰۹.....	شایع‌ترین شکل محکومیت و ابزارها
۳۱۵.....	۱۰. عصر اصلاحات
۳۱۵.....	مبانی اختلاف پروتستان‌تیزم با کلیسای کاتولیک
۳۱۷.....	رهبران
۳۱۹.....	مناقشات
۳۲۱.....	روشنگری، خردورزی و مسیحیت
۳۲۲.....	نقادی کتاب مقدس
۳۲۳.....	لیبرالیسم
۳۲۴.....	بنیادگرایی
۳۲۵.....	نئوآرتدکسی
۳۲۹.....	۱۱. تبشیر نوین
۳۳۱.....	کلیسای جهانی کاتولیک (واتیکان)
۳۳۴.....	انواع دوره‌ها و روش‌های تبلیغی (تبشیری)
۳۳۵.....	۱. تبشیر منفعلانه کلیسا (قرن هفتم تا قرن دهم میلادی)
۳۳۵.....	۲. تبشیر تهاجمی کلیسا (قرن یازدهم تا قرن سیزدهم میلادی)
۳۳۶.....	۳. تبشیر فرهنگی - علمی کلیسا (قرن سیزدهم تا نیمه دوم قرن بیستم)
۳۳۶.....	۴. تبشیر دیالوگی (نیمه دوم قرن بیستم تا کنون)
۳۳۷.....	۵. تبشیر علمی - فرهنگی و ورود واتیکان به عرصه دانشگاه
۳۴۲.....	۶. شبکه آموزشی - دانشگاهی کلیسای کاتولیک در جهان
۳۵۰.....	۷. شبکه دانشگاهی کاتولیکی در منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا
۳۵۴.....	الف) دانشگاه‌های کاتولیکی لبنان
۳۵۴.....	ب) دانشگاه سنت ژوزف بیروت
۳۵۹.....	ج) دانشگاه روح القدس کسلیک

۳۶۵.....	مسیحیت و دوره مدرن
۳۶۷.....	چالش های علمی
۳۶۸.....	همکاری با غرب
۳۸۲.....	۱. گواتمالا
۳۸۳.....	۲. نیکاراگوئه
۳۹۱.....	۳. ویتنام
۳۹۸.....	۴. فیلیپین
۴۰۲.....	۵. عراق
۴۱۰.....	۶. نیجریه
۴۱۴.....	۷. لهستان
۴۱۸.....	۸. لیتوانی
۴۲۲.....	۹. ونزوئلا
۴۲۷.....	منابع

پیش‌گفتار

عبرت از تاریخ و پند گرفتن از رخداد‌های آن همواره در سفارش بزرگان دیده می‌شود و این به سبب اثر مهمی است که بر آینده مترتب است. با شناخت صحیح از تاریخ، درک رخداد‌های آینده نیز میسر و بامعنا می‌گردد. در این میان، آنچه در سده‌های گذشته به نام تاریخ مسیحیت نوشته شده، همواره از دو ضعف اساسی رنج برده است: نخست رویکرد صرفاً توصیفی بسیاری از نوشته‌هاست که به جای تحلیل و بررسی وقایع، فقط به بیان رویدادها بسنده کرده‌اند. دوم بازگو نکردن بخش چشم‌گیری از میراث تاریخی گذشتگان در تاریخ‌نویسی‌های فعلی. این بدان سبب است که تاریخ مسیحیت را فاتحان نوشته‌اند؛ یعنی کلیسایی که مخالفان خود را جادوگر خوانده، در آتش می‌سوزاند، مسیحیت یکتاپرست را مبدع خواند و مسیحیان طرفدار پیامبری حضرت عیسی علیه السلام را از صفحات تاریخ مسیحیت حذف کرد؛ در نتیجه در این اثر بر آن شدیداً تا با بررسی تحلیلی و انتقادی تاریخ مسیحیت را در دو بُعد متن و حاشیه به نظاره بنشینیم تا ان شاء الله به شناخت قابل قبولی از آنچه در گذشته این دین رخ داده و تفسیر صحیحی از آنچه امروز بر این کلیسا می‌رود، دست یابیم.

در این کتاب، علاوه بر ریشه‌های تاریخی شکل‌گیری مسیحیت،

نزاع‌های درونی سده‌های نخست، قرون میانه و دروه مدرن نیز به تصویر کشیده شده تا خواننده علاوه بر دریافت روایت از وقایع، با ریشه‌های آن نیز آشنا شده، بتواند تحلیل خود را ارائه دهد. طبیعتاً بستر روایت بیش از آن‌که به سمت کلیسای شرقی رفته باشد، میل به سمت کلیسای غرب دارد؛ چرا که عمده وقایع دوران ساز در این سال‌ها در این کلیسا رخ داده و از سوی دیگر کلیسای شرقی از کلیسای غربی جدا شده و تاریخ کلیسای غربی غنی‌تر است؛ هرچند کلیساهای شرقی در این مسئله مناقشه داشته باشند. در انتهای کار نیز باتوجه به مناسبات کلیسا، به‌ویژه کلیسای کاتولیک در امر سیاست، برخی از حواشی کلیسای کاتولیک در عرصه سیاست را یادآور شده‌ام.

تاریخ مسیحیت از جمله کارهایی است که تاکنون نویسندگان بسیاری بدان پرداخته‌اند و به زبان فارسی بیش از پنجاه کتاب درباره تاریخ این دین به نشر رسیده که البته غالب آن‌ها ترجمه متون توصیفی هستند؛ در حقیقت، امروزه توجه به متن مناسبی که از یک سو برای تاریخ مسیحیت آن هم به شکل تحلیلی و انتقادی مناسب بوده و از سوی دیگر به‌گونه‌ای تدوین شده باشد که زوایای پنهان این دین را نیز آشکار کرده باشد.

از جمله مشکلاتی که فراروی تألیف چنین اثری قرار داشت، رویکردهای مختلف به تاریخ مسیحیت است چنان‌که تاریخ‌نویس پروتستان لوتری روایتی از نهضت اصلاح ارائه می‌دهد و تاریخ‌نویس کاتولیک روایتی دیگر و از همین روست که مراجعه به منابع بدون آشنایی با نویسندگان آثار و منهج تولید آثار مرجع، روایتی ناهمگن و پرخلل را به‌دست خواهد داد.

نویسنده در تولید این اثر از راهنمایی‌های جناب حجت‌الاسلام دکتر متقی در نظارت و اساتید گران‌قدر دکتر مفتاح، باغبانی، رسول‌زاده و حجت‌الاسلام کاشانی در مشاوره علمی و ارزیابی بهره‌مند شده و سعی وافر داشته تا همچون زنبوری از شهد تجربیات و اندوخته‌های این اساتید استفاده کند. نکات بسیار سودمندی از سوی جانشین محترم پژوهشکده ادیان حجت‌الاسلام دکتر موسوی در قسمت‌های پایانی اثر افزوده شد.

پژوهشکده ادیان و فرق

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

مقدمه

اکنون حدود دوهزار سال از میلاد حضرت مسیح می‌گذرد. مسیحانامی بود که پیروان حضرت موسی بر موعودشان نهاده بودند و در منطقه جلیل در انتظار آمدن او به سر می‌بردند. حضرت عیسی با ادعای مسیحایی ظهور کرد؛ عده‌ای او و مسیحایی او را پذیرفتند و عده‌ای نیز با تهمت و افترا در مقابل او موضع گرفتند. امروز پس از گذشت بیش از بیست قرن از تولد حضرت عیسی علیه السلام پیروان او متشتت شده و در قالب فرق و مذاهب گوناگون با آرا و عقاید مختلف ظهور کرده‌اند. در نوشته مختصر پیش رو، سعی بر بررسی تحلیلی مسیح و مسیحیت واقعی و مروری بر تاریخ و شخصیت‌های مهم مسیحیت خواهیم داشت. ابتدا برای شناخت هر موضوع بایست صرف نظر از خود آن موضوع، مقدمات و ملحقات آن را بررسی کرد تا شناخت وسیع‌تری حاصل شود.

در نوشته پیش رو نیز برای درک هرچه بهتر رسالت و مأموریت حضرت عیسی علیه السلام و نیز محیطی که ایشان در آن برای رسالت انتخاب شدند، نخست وضعیت دینی و سیاسی دوران ظهور و در مرحله بعد دوران پس از ظهور ایشان را از نظر خواهیم گذراند. البته پیش از شروع هر بحث باید توجه داشت که غالب تاریخ‌نگاران، تاریخ مسیحیت را به گونه‌ای تألیف کرده‌اند

که با اندیشه‌های پولس - و نه عیسی - مطابقت دارد و زاویه بررسی تاریخ را در کمال تعجب، پولس قرار داده‌اند، نه مسیح.^۱ در مقابل، برخی از مورخان و محققان در تاریخ مسیحیت نیز برخلاف فضای غالب حاکم بر نوشته‌هایی که از سوی متکلمان به عنوان تاریخ نوشته می‌شود، سعی داشته‌اند واقعیات را از لابه لای تاریخ بیرون بکشند و در معرض دید دیگران قرار دهند؛ برای نمونه دیانا باتلر باس، نویسنده مستقل آمریکایی، می‌نویسد:

غالب مسیحیان چنین می‌پندارند که ماجرای دین‌شان را می‌دانند، درحالی‌که این‌گونه نیست و ایشان نوعاً از مفاهیم مبهمی در رابطه با آنچه پس از عیسی رخ داد خبر دارند.^۲

در این نوشته سعی بر آن خواهد بود که مسیح و نه پولس، کانون و نقطه آغاز مسیحیت باشد.

وضعیت دینی

در سال‌های پیش از ظهور عیسی، منطقه او به لحاظ دینی به دو دسته یهودیان و غیریهودیان تقسیم می‌شد. یهودیان در این زمان در جهانی زندگی می‌کردند که خود را از دیگر اجزای آن جدا می‌پنداشتند. ایشان تنها قومی بودند که برای خدایان دیگر، قربانی نکرده، مناسک خود را برای یهوه به جا می‌آوردند و این در حالی بود که سایر اقوام و ملل به خدایان متعدد باور داشتند و برای ایشان قربانی اهدا می‌کردند. یهودیان در جامعه رومی در جماعات مجزای قومی ادامه حیات می‌دادند. از این لحاظ که

1. see: Paul Johnson, History of Christianity, Touchstone, Simon and Schuster, 2012, NY, part one.

2. Diana Butler Bass, A People's History of Christianity: The Other Side of the Story, HarperCollins, 2010, p.4.

رومیان به ادیان روی خوش نشان داده، از تنوع دینی استقبال می‌کردند، با این حال وجود شرایط سختی مانند ختنه کردن، بقای این دین را با دشواری‌هایی مواجه کرده بود. با این حال در شهرهای رومی، معابدی وجود داشت که خداترسان نیز می‌توانستند کنار یهودیان به عبادت خدا بپردازند. میان این خداترسان غیر یهودی که ختنه نشده بودند، گاه افرادی از جماعت تعمیدیان نیز حضور داشتند.^۱

یهودیان در این زمان دسته‌جات و فرق زیادی درون خود داشتند که از این میان، سه فرقه از شهرت و پیروان بیشتری برخوردار بودند. فرقه نخست، فریسیان بودند که وظیفه حفظ آداب و رسوم و فرهنگ و مناسک یهودی را بر عهده داشتند تا در برابر یونانی‌مآبی و دین و فرهنگ رومی محفوظ بماند. ایشان بر سنت شفاهی کنار سنت مکتوب تأکید می‌کردند و از این رو به زندگی پس از مرگ نیز معتقد بودند.

گروه بعد، یعنی صدوقیان، افرادی از میان نخبگان و اشراف یهود بودند و رابطه خوبی با فرهنگ یونانی و رومی داشتند و در مناصب حکومتی نیز از جایگاه خوبی برخوردار بودند. ایشان با هرگونه سنت مکتوب و شفاهی پس از عیسی مخالف بودند و در نتیجه زندگی پس از مرگ را نیز انکار می‌کردند.

اسنی‌های جماعت عمده سوم یهودی بودند که به فساد دنیا اعتقاد داشتند و از آن کناره‌گیری می‌کردند. ایشان در بیابان‌های پهنه غربی دریای مرده ساکن بودند و زندگی سخت‌گیرانه، زاهدانه و بدون زن و فرزند را ادامه می‌دادند. ایشان از انجام شبانی و قربانی‌های مربوط به معبد به علت اشتغال آن توسط رومی‌ها مخالف بودند، گرچه به اقدامات

1. Thomas F. Madden, *From Jesus to Christianity: A History of the Early Church*, Saint Louis University, 2005, p.9.

خشونت آمیز دست نمی زدند، یکی از گروه های اسنی به نام زلوتها، با اقدامات قهرآمیز با رومیان به مخالفت می پرداختند؛ چه آن که ایشان را غاصب هیکل مقدس یهوه می پنداشتند.^۱

کنار یهودیان شهروندان و سکنه امپراتوری روم بودند که هریک به مذهب و خدایان خویش مشغول بودند. از دید فرهنگ یونانی رومی، خدایان مذکر و مونث، اعمال آدمیان را از دروغ و خیانت گرفته تا قتل و زنا و شرب خمر مرتکب می شدند. سنکا، فیلسوف رومی، درباره وضع دینی و مذهبی این دوره می نویسد:

دنیا پر از فسق و جنایات شده، ارتکاب اعمال زشت به حدی است که قدرت اصلاح آن میسر نیست... پاکدامنی نه فقط نادر، بلکه اثری از آثارش نیست.^۲

در این اوضاع مذهبی برخی به اجنه و ارواح پلید باور داشتند و برای جلب رضایت ایشان قربانی و سفره های رنگین پهن می کردند. چنین وضعیت فرهنگی و دینی که در تمام دنیا کنار یهودیان رواج داشت، موجب شده بود یهودیان در زمان ظهور حضرت عیسی علیه السلام روح آموزه های دین را فراموش کنید. صدوقیان که به کلی مذهب را به فراموشی سپرده بودند و به حدی در برابر فرهنگ یونانی تسلیم شده بودند که گاه قربانی مذبح را نیمه کاره رها کرده، برای تماشای مسابقات ورزشی روانه استادیوم می شدند و فریسیان نیز جز ظاهر مذهب به چیزی پای بند نبودند.^۳

1. Thomas F. Madden, *From Jesus to Christianity: A History of the Early Church*, Saint Louis University, 2005, p.9 - 11.

۲. میلر، ویلیام، تاریخ کلیسای قدیم در امپراتوری روم و ایران، ص ۱۶.

۳. ناس، جان بایر، تاریخ جامع ادیان، ص ۵۴۳؛ تاریخ کلیسای قدیم در امپراتوری روم و ایران، ص ۲۱.

وضعیت سیاسی و فرهنگی

در دوره پیش از ظهور عیسی با حاکمیت صلح رومی Pax Romana که با توجه به بنیان‌گذارش آگوستوس (Pax Augusta) نیز خوانده می‌شد، جهان مدیترانه‌ای صلح و آرامش را به روی خود دید و موجبات ناخرسندی غارتگران و دزدان زمینی و دریایی را فراهم آورد. شبکه راه‌های دریایی و زمینی تجارت، کشتیرانی و سایر تعاملات را از جزایر شمال انگلیس تا شمال آفریقا و از شبه جزایر ایبری تا خاور نزدیک میسر ساخته بود. گویش‌های یونانی مسلط در این زمان، یعنی گویش کوینی (Koine)، زبان رایج سیاست و تجارت در جهان مدیترانه‌ای بود و تقریباً همه می‌توانستند به این زبان سخن بگویند.^۱ توسعه و تسلط این زبان به حدی بود که امپراتور پیش از ظهور عیسی دستور داد متن مقدس عبری را به این زبان ترجمه کنند؛ ترجمه‌ای که با توجه به مشارکت حدود هفتاد نفر در آن به سبعینیه (Septuagint) شهرت یافت.^۲

شهر روم به لحاظ سیاسی در سال ۷۵۰ پیش از میلاد تأسیس شد و حوالی ۵۰۹ پیش از میلاد با انقلاب رومی‌ها کنترل آن به دست خودشان افتاد. در سال ۲۷۵ پیش از میلاد، مالک بلامنازع ایتالیا رومی‌ها بودند و در حوالی سال ۱۴۶ پیش از میلاد در تمام جهان مدیترانه‌ای امپراتوری روم بدون رقیب بود؛ اما دخالت امپراتوری روم در سرزمین یهودیه به طور جدی از سال ۶۴ پیش از میلاد و با درخواست عده‌ای از سران یهودیه از پمپی (Pompey) که در کنار ژولیوس سزار و کراسوس، یکی از سه فرمانده ارشد

1. Carter Lindberg, A Brief History of Christianity, Blackwell, usa, 2006, p.10.

۲. پیترز، اف‌ای، یهودیت مسیحیت/اسلام، ج ۲، ص ۵۳-۵۹.

رومی بود، یهودیه را به امپراتوری روم ملحق ساخت. در این زمان والی یهودیه هرود بود که بر سوریه بزرگ، که شامل یهودیه و جلیل می شد، حکمرانی می کرد. هرود تا سال ۴ میلادی بزرگترین قدرت سیاسی یهودیه بود. در این زمان سراسر امپراتوری روم از جمله یهودیه، درگیر نزاع های داخلی بود که با فرمان صلح آگوستوس، امپراتور روم در سال های ۲۷ پیش از میلاد تا ۱۴ میلادی، صلح و آرامش سیاسی به منطقه بازگشت.^۱

جلیل در نخستین سال های میلادی عمیقاً یهودی بود، درحالی که مقداری از فرهنگ یونانی رومی نیز در آن حضور داشت. از نظر کشاورزی غنی بود و به لحاظ راهبردی در مکانی مناسب قرار داشت. جیلی منطقه ای در اطراف امپراتوری روم بود که امپراتوری همواره می خواست ثبات سیاسی آن را حفظ کند که این امر از طریق نصب حاکمانی که والی منصوب (به ویژه از خاندان هرود) یا تحت فرمان مستقیم حاکمان روم بودند، انجام می گرفت.

جلیل به لحاظ جغرافیایی شامل منطقه ای بود که از شمال تا جنوبش ۶۹ کیلومتر و از شرق تا غربش ۴۹ کیلومتر بود. ارتفاع آن نیز چیزی میان ۶۰۰ تا ۱۲۰۰ متر بالاتر از سطح دریا بود. طول دریاچه جنیسارت، که در عرف دریای جلیل نامیده می شود، حدود ۲۱ کیلومتر و عرض آن ۵ تا ۱۱ کیلومتر بود که ۲۱۵ متر پایین تر از سطح دریا قرار داشت. در زمان عیسی - و حتی اکنون نیز - این دریاچه پیشرفت و رونق صنعت ماهیگیری را فراهم آورده بود.

1. Thomas F. Madden, *From Jesus to Christianity: A History of the Early Church*, Saint Louis University, 2005, p.6.

توسعه بیشتر شهرهای تیرریاس (در نوار غربی دریاچه جنیسارت)، صفوریه (۶ کیلومتری شمال غربی ناصره) و کشف ساخت و ساز و معماری‌های تحسین برانگیز یونانی رومی، برخی از محققان را به مبالغه در میزان یونانی‌مآبی جلیل سوق داده است؛ در نتیجه همین مبالغه‌ها برخی از ایشان اشاره داشته‌اند که بیشتر یهودیان جلیل اصول ایمانی خویش را مراعات نمی‌کردند و فلسفه‌های یونانی رومی، که البته شامل فلسفه کلبی نیز می‌شد، بسیار پرنفوذ بودند و حتی میان جماعت یهودی نیز تأثیرگذار بودند.^۱ عیسی در یک فضای سیاسی آرام و بدون درگیری در محیطی متولد شد که تنوع فرقه‌ای و مذهبی مسئله ناخوشایند و عجیب به شمار نمی‌رفت.

با این همه یهودیان در این زمان عمدتاً در روستاها پراکنده بودند و زندگی آرامی داشتند و اگر فرصت به ایشان دست می‌داد، متعرض فرهنگ‌های شرک‌آلود می‌شدند. گرچه در روستاها قدرت چنین کاری را نداشتند، شنیده بودند در شهری مانند اورشلیم و با در اختیار داشتن حکومت می‌توانند با ایشان به مقابله بپردازند و این نشان از قدرت نسبی یهودیان داشت که بعدها با توسل به همین قدرت و هماهنگی با امپراتوری روم توانستند متعرض مسیحیان نیز بشوند.

در ادامه، نخست به وضعیت مسیحیت نخستین پرداخته و بعد به مهم‌ترین نکات در دوره پدران کلیسا اشاره خواهد شد. وقتی اصطلاح مسیحیت نخستین یا مسیحیت اولیه به کار می‌رود، منظور از آن معمولاً مسیحیت از زمان تولد یا ظهور عیسی تا زمان کنستانتین است.^۲ با این

1. Markus Bockmuehl Ed, the cambridge companion to JESUS, Cambridge University Press 2001, p.11.

2. see: Mark Humphries, Early Christianity, Routledge, 2006, London and New York, p.9.

حال، در این جا من وقتی عبارت مسیحیت نخستین یا مسیحیت اولیه را به کار می برم، مقصودم مسیحیت دوران عیسی علیه السلام و نیز رسولان تا انتهای قرن نخست است و نیمه دیگر مسیحیت اولیه را نیز دوران پدران کلیسا پی خواهم گرفت که در آن کتاب های قانونی مسیحیت تصویب شدند و دکتترین و اصول آموزه های مسیحیت شکل گرفتند.